

عرض کردم : مردم این نوع نشستن را محازندا ننند و گویند که این طرز نشستن پروردگار است (!) فرمود : اینطور نشستم برای اینکه دلتنگ بودم ، ولی پروردگار کسه دلتنگ نمیشود ، و جرت هم نمیزند .

— و در همین باره ، ابو عبدالله الأشعری از معلى بن محمد ، و او از و شاء ، و او از حماد بن عثمان روایت کرده است که : حضرت امام صادق علیه السلام روی پای چپ نشست و پای راست را روی ران چپ گذاشت . پس مردی به او عرض کرد : قربانت ، این نوع نشستن اشکالی ندارد ؟ فرمود : خیر ، این حرف غلطی است که چگون خداى عزوجل از آفریدن آسمانها و زمین فارغ شد و سر عرش استوار گردید برای استراحت اینگونه نشست ، و در رد همین سخن بود که خداى تعالى آية الكرسی را نسازل فرمود . پس حضرت صادق علیه السلام همانطور که نشسته بود باقى ماند و حرکت نکرد .

(اصول کافی ، کتاب العشرة ، باب الجلوس)

— از حضرت امام جعفر صادق (ع) منقول است که : آدم شمار کسی را که در جای تنگ چهار زانو بنشیند . و فرمودند که رسول خدا (ص) گاهی دوزانو میشستند و گاهی یکپارا بر روی پای دیگر می گذاشتند و هرگز چهار زانو نمی نشستند .

— در حدیث معتبر از ابو حمزه منقول است که دیدم حضرت امام زین العابدین (ع) نشسته بودند و یک پا را بر بالای ران دیگر گذاشته بودند . گفتم : یا امام ، مردم این طرز نشستن را خوب نمیدانند و میگویند که این نشستن خاص پروردگار است . حضرت فرمود که من از راه و اما ندگی چنین نشسته ام .

(حلیة المتقین ، باب یا زدهم ، فصل سوم)

درا حکام مصافحه

— حضرت امام محمد باقر (ع) فرمود که هر مؤمنی که با مؤمن دیگر مصافحه بکند و دست در گزیدن یکدیگر کنند ، پس حقتعالی به ملائکه مافات کند و گوید بر من لازم است که بعد از این ایشان را عذاب نکم . پس چون آن شخص برگردد ، او را مشایعت کنند آنقدر ملائکه که تعداد آنها به عدد نفسهای او و قدمهای او باشد و او را حفظ کنند از جمیع بلاهای دنیا و آخرت تا روز دیگر در همان وقت .

— حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمود که ثواب مصافحه مثل ثواب آنهایی است که در راه خدا جهاد میکنند (!)

— حضرت امام موسی کاظم (ع) فرمود که چون خواهید امام را ببوسید میان دو چشمش را ببوسید .
(حلیة المتقین ، باب یازدهم ، فصل دوم)

درا حکام عطسه کردن و آروق زدن

— علی بن احمد از پدرش و او از ابن ابی عمیر ، و او از اسماعیل البصری ، و او از فضیل بن یسار ، روایت کند که به حضرت امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم : مردم درسه جاصلوات بر محمد و آل او را بیدانند : یکی هنگام عطسه ، دیگر موقع سربسرییدن حیوانات ، سوم در وقت جماع . حضرت باقر علیه السلام فرمود : چه شده است آنها را ؟ وای بر آنها که نفاق

میکنند ! خدا لعنتشان کند !

و ابواسامه گوید : حضرت امام صادق علیه السلام فرمود : هرکس که صدای عطسه‌ای را بشنود و خدای عزوجل را حمد گوید و بر پیغمبر صلی الله علیه و خاندانش صلوات بفرستد ، پس درد چشم و درد دندان نبیند . سپس فرمود : اگر صدای عطسه کسی را شنیدی حمد و صلوات بگو ، اگر چه میان تو و آن کس دریا فاصله باشد .

و ابوبکر حضر گوید : از حضرت امام صادق علیه السلام پرسیدم از گفتار خدای عزوجل در قرآن که " ناخوش‌ترین آوازه‌ها بانگ خران است . " فرمود : نه ، عطسه قبیح و نا هموار است !

و محمد بن یحیی از احمد بن محمد ، و او از قاسم بن یحیی ، و او از جدش حسن بن راشد روایت کند که حضرت امام ابی عبدالله جعفر صادق علیه السلام فرمود : هر که عطسه زند ، سپس دستش را بر استخوان تیغه بینی نهاد و بگوید : " الحمد لله رب العالمین حمداً کثیراً ... " ، از سوراخ چپ بینی او پرنده‌ای کوچکتر از ملخ و بزرگتر از مگس بیرون آید و یکسره برود تا به زیر عرش رسد ، و در آنجا تا روز قیامت برای او استغفار کند .

و محمد بن یحیی از احمد بن محمد ، و او از یکی از اصحاب ، روایت کند که مردی از عامه گفت : من با حضرت امام صادق علیه السلام نشست و برخاستم و بخواهم بخدا سوگند مجلسی بهتر از مجلس او ندیدم . وهم آن مرد گفت : روزی آن حضرت به من فرمود : مبادا کسی عطسه از کجا بیرون آید ؟ گفتم : از بینی . فرمود : به خطا رفتی . گفتم : قربانت ، پس از کجا بیرون آید ؟ فرمود : از همه بدن ، چنانکه منی از همه بدن بیرون آید گرچه بظاهر از احلیل خارج شود . سپس فرمود : آیا بینی که چون انسان عطسه زند همه اعضاء بدنش تکان

خورد ؟ و بدرستی که هر که عطسه میزند هفت روز از سرگ
در امان است .

(اصول کافی ، کتاب العشره ،
باب العطاس والتسمیبات)

— در حدیث معتبر از حضرت رسول اکرم (ص)
منقول است که کسیکه آروق زند سر بجانب آسمان بلند
نکند . و فرمود که آروق نعمت خدا است ، و بعد از آن
حمد الهی بکنید .

— از حضرت امیرالمومنین (ع) منقول است که
هر که بعد از عطسه حمد خدا را بگوید درد چشم و درد
دندان نیابد .

— حضرت امام محمد باقر (ع) فرمود که هر که
در بیت الخلاء عطسه کند باید که حمد الهی را در خاطر
خود بگذراند .

— حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمود که بسیار
عطسه کردن ایمن میگرداند از پنج درد : خوره ، لقوه ،
نزول آب در چشم ، صلابت پره های بینی ، بیرون آمدن
مو در چشم .

— حضرت امام رضا (ع) فرمود که دهن دره از
جانب شیطان است ، و عطسه از جانب خداوند عالمیان
است .

و فرمود که چون بنده ای شکر نعمتهای خداوند
را فراموش کند ، خدا امر میفرماید بادی را که در
بدنش جولان میکند و از بینی او بیرون میآید ، و پس باید
که در این حال خدا را حمد کند که تلافی شکر آن نعمتها
باشد که فراموش کرده است .

(حلیة المتقین ، باب
یازدهم ، فصل ششم)

درباره فنا و ظنهور

... و غنا و خوانندگی و نوازندگی از احل معاصی است. و در حدیث است که غنا نوحه ابلیس است بفریاد بی‌هشت. و رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود که هر که آواز بخواند بیاید در روز قیامت نوحه کبان مانند سگ. و فرمود نوحه و غنا افسون زنا است!

و بدانکه این زمزمه شیطان و نوحه سوم اهل خذلان و شغل ارباب شقاق و آشیانه نفاق است، و اهل بیت عصمت صلوات الله علیهم و علماء شیعه و اهل وفاق آنرا بالا جماع و الاتفاق حرام میدانند. چنانکه علمای متقدم و متأخر نقل کرده‌اند که به مثل زنا حرام است و حرمت آن ضروری مذهب شیعه است. و آنچه از رسول خدا صلی الله علیه و آله با قطعیت نقل است اینست که در قیامت بیرون خواهد شد صاحب غنا و خوانندگی از قبرش کر و کور و گنگ چون زنا کار و صورتگر. و هیچکس نیست که آواز بخواند مگر آنکه خدایتعالی دو شیطان فرستد که بردوش او سوار شوند و پاشنه پاهای خود به سینه و پشت او زنند، و فرمود که هر که یک درهم به صاحب ساز و آلت غنا دهد نزد خدا معصیت او شدیدتر است از زنا با مادر خود هفتاد بار.

(مجمع المعارف و مخزن
العوارف، عین نهم، نهمدهم،
در حرمت و عقاب غنا و خوانندگی)

و نیز در حدیث موثق آمده است که شخصی از حضرت صادق علیه السلام پرسید که من گاهی در خلا نشستن

را طول مددهم برای شنیدن آواز و ساز همایه‌ها م .
 حضرت که این را شنید بنهایت وحشت و اهتمام افتاد و
 بحدی نپی فرمود که سئوال کننده مضطرب شد و گفت عمداً
 برای آن سه خلا نمبرفتم بلکه بگویم مبرسد . فرمود
 واللہ مگر نشنیده‌ای قول خدا را که گوش و چشم و دل از
 همه سئوال کرده خواهد شد ؟ گفت بلی واللہ توبه و
 استغفار کردم . فرمود برخیز غسل کن و نماز بخوار به
 تحقیق که در گناه بزرگی بودی و اگر در آن حال درین
 الخلاء مبردی طلب آمرزش از خدا نمیتوانستی کرد !
 (از همان کتاب)

— حضرت امیرالمؤمنین (ع) فرمود که کبوتر
 در خوانندگی که میکند نفرین میکند بر آنها که ساز
 میزنند و عود و نی میسوزند .
 (حلیه المتقین ، باب خاتمه)

— رسول الله صلی اله علیه وآله فرمود : خداوند
 مرا فرستاد تا برای جهانیان رحمت باشم ، آلات موسیقی
 را نابودکنم ، و بتها را بشکنم .
 (مستدرک ، ابواب سبکسب ،
 باب هفتاد و نهم)

— حضرت امیرالمؤمنین (ع) شنید که مبردی
 طنبور میزند . پس او را منع کرد و طنبورش را شکست و
 فرمود : میدانی که طنبور و قتیکه بر روی او مینوازی
 چه میگوید ؟ آن مرد گفت وصی رسول خدا دانا تر است .
 فرمود که میگوید : زود باشد که پشیمان شری ای صاحب
 من — و این را دوبار بگوید — و پس بگوید : زود باشد
 که به جهنم وارد شوی ای زننده من .

(همان کتاب ، همان باب)

— امر المؤمنین علیہ السلام فرمود : درستی که بر طایفه‌ای از بنی اسرائیل عذابی وارد آمد ، صبح که برخاستند چهار صنف را در میان خود نیافتند که دو طایفه از آنها یکی طبل زنان و دیگری آواز خوانان بودند (۱) .

(همان کتاب ، باب هفتاد و هشتم)

و حضرت صادق (ع) فرمود که هر که چهل روز در خانه‌اش طنبور بنوازند حق تعالی بر او مسلط گرداند شیطانی را که او را قنندر میگویند ، پس هیچ عضوی از اعضای او نماند مگر آنکه شیطان بر او بنشیند . پس چون چنین شود حیا از او سرطرف شود و پروا نکند از آنچه گوید یا شنود ، و غیرت از او زائل شود تا آنکه اگر داند که با زناش زنا میکنند غیرت نورزد .
و نیز فرمود : زنهار که سنج مزن که شیطان بسا تو میدمد و ملائکه از تو دوری میکنند .

(حلیة المتقین ، باب خاتمه)

درباره صورتگری

— در احادیث معتبره از حضرت رسول اکرم (ص) منقول است که جبرئیل گفت : ما گروه ملائکه داخل خانه‌ای نمیشویم که در آن سگ باشد ، یا نقاشی کشیده باشند ، یا ظرفی باشد که در آن بول کنند .

۱- در حدیث مشخص نشده که حضرت داود پیغمبر که از آواز بسیار خوش او در تورات و قرآن یاد شده ، جزو این غیب شدگان بوده است یا خیر .

— و نیز به حدیث نبوی (ص) شدیدالعذاب ترپس مردم در روز قیامت صورتگرانند که نقش آدم و حیوان و یا محسمه میسازند .

— و در حدیث معین از حضرت امیرالمؤمنین (ع) منقول است که حضرت رسول (ص) مرا به مدینه فرستادند تا در آنجا هر تصویری را که ببایم محوکنم ، و قبرهای بلند را هموارکنم ، و سنگها را بکشم .

— حضرت امام موسی کاظم (ع) فرمود : نماز مکن در خانه‌ای که تصویری در برابرت باشد ، و اگر چاره نداشتی پس سر آن تصویر را قطع کن و بعد نماز بکن .

— و نیز فرمود : مطلقاً صورت نکشند حتی صورت درخت ، چه برسد به صورت صاحب روحی که سایه داشته باشد . و اگر صورتی کشیده باشند بهتر است که آنرا ناقص کنند ، مثلاً چشمش را کور کنند یا عضوی از آنرا محو کنند .

(حلیة المتقین ، باب یا زدهم ، فصل سوم)

درباره شعر

— و از آنچه قیاحت دارد و معصیت است هر کلامی است که شعر باشد ، اگر چه منظور نباشد که مهیج شهوات نفسانی و لهو و یا هجو و هتک عرض باشد ، و آیات و اخبار در مذمت اشعار بسیار است و همچنین است درباره قصص باطله .

چنانکه در حدیث معتبر از حضرت رسول اکرم (ص) منقول است که شکم کسی پراز چرک باشد بهتر از آن است که پراز شعر باشد .

— و نیز آن حضرت صلی الله علیه وآله فرمود که هر که یک شعر بخواند در شب جمعه یا روز جمعه، در آن شب و در آن روز بهره‌ای از ثواب نداشته باشد، و روایت معتبر دیگر فرمود در آن شب و در آن روز نمازش مقبول نگردد .

— و حضرت جواد (ع) از حضرت رسول خدا صلی الله علیه وآله نقل میفرماید که عبادت ذکر حضرت علی (ع) است ، و از علامات منافقان است بجای ذکر او نقل کردن قصه‌های دروغ از قبیل افسانه های مجوس و شاهنامه (۲) ، و اختیار شنیدن آنها برفضائل ما .
— و اما ضرورت دارد که مؤمن خاصاً در شب جمعه ترک کند خواندن شعر را ، زیرا که در حدیث صحیح از حضرت صادق (ع) منقول است که مکروه است روایت شعر برای روزه دار و در روز جمعه و در شبها ، هر چند شعر حق باشد

(مفاتیح الجنان ، باب دوم ،
فضیلت روزها و ماهها)

— محمد بن یحیی از احمد بن محمد ، و او از عمر بن عبدالعزیز ، و او از جمیل بن دراج روایت کند که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام فرمود : از گفتن بسم الله فروگذار مکن ، حتی اگر پس از آن شعری باشد .
(اصول کافی ، کتاب العشره ، باب النوادر)

— مکروه است خواندن شعر در مسجد ، اگر نصیحت و مانند آن نباشد ، و کسی که میخواهد به مسجد برود مستحب است لباس قیمتی بپوشد .

(آیه اله خمینی ، توضیح المسائل ، مسئله ۹۱۴)

درباره شطرنج و گروبندی

— حضرت صادق علیه السلام در تفسیر آیه " فاجتنبوا الرجس من الاوثان " فرمود که مراد از آن شطرنج است ، و تخته نرد از آن نیز بدتر است . و فرمود که نگه داشتن شطرنج و نرد کفر است و بازی با آنها شرک و تعلیم آنها گناه کبیره . و نظر کردن به نرد و شطرنج چون نظر به فرج مادر است ، و دست در میان آن کردن چون دست کردن در میان گوشت خوک است . و اهل آن مجلس هر ساعت مستوجب لعنت و غضب الهی ، و باید که جای خود را در جهنم مهیا دانند . و نیز فرمود که جایز نیست انگشتر بازی و ریگ بازی و گردو بازی و کوتربازی و تخم بازی .

(مجمع المعارف و مخزن العوارف ،
عین نهم ، نهر هفتم ، در مذمت
قمار بازی و سحر و جادو)

— حضرت صادق (ع) فرمود که نرد بدتر از شطرنج است . اما شطرنج ، پس نگاه داشتن آن کفر است و بازی کردن با آن شرک ، و یاد دادنش به کسی گناه کبیره هلاک کننده . و سلام کردن بر کسی که شطرنج بازی کند گناه است ، و کسی که دست در میان آن گرداند چنان است که دست در میان گوشت خوک گرداند ، و کسی که نظر به سوی آن کند چنان است که به فرج مادر خود نظر کرده باشد . و کسی که نرد بازی کند مثل کسی است که گوشت خوک خورد .

(حلیة المتقین ، باب خاتمه)

— در احادیث معتبره از حضرت رسول اکرم (ص)
وارد شده است که مسابقه و گروبندی جائز نیست مگر
در شتر دوانی و فیل دوانی و اسب و قاطر و الاغ دوانی
و در تیراندازی ، و در غیر این ها ملائکه میگریزند
و لعنت میکنند کسی را که این کار میکند .

— و نیز از آن حضرت (ص) منقول است که هر لیهو
و بازی که مؤمن بکند باطل است مگر در تعلیم اسب
کردن و تیرانداختن و بازی خود بازی کردن که اینها
حق است .

— در فقه الرضا از حضرت امام رضا (ع) مذکور
است که زینهار چوگان بازی مکن که در آن حال شیطان
با تو میازد و فرشتگان از تونفرت میکنند، و اگر کسی
در آن حال چهارپایش بسر درآید و او بمیرد یکمراه به
جهنم میرود .

— حضرت امیرالمؤمنین (ع) فرمود که چند چیز
است که از اخلاق قوم لوط است : کمان گلوله انداختن،
و سنگریزه انداختن به یکدیگر، و قندران (سقز)
خائیدن در راهها .

— سنت است که در هنگام تیرانداختن غرض فقط
لیهو نباشد بلکه تقویت دین و ایمان و حمایت شیعیان
باشد .

(حلیة المتقین ، باب اول ، فصل

دهم و باب چهاردهم ، فصل دوازدهم)

— بدرستی که ملائکه از هر نوع برد و باخت و
مسابقه متنفرند و انجام دهندگان آنرا نفرین میکنند،
بحر شتر دوانی و اسب دوانی و تیراندازی ، و رسول خدا
(ص) با اسامه بن زید مسابقه گذاشتند و اسب دوانی

فرمودند .

(وسائل الشیعه ، جلد سیزدهم)

— حضرت امام صادق علیه السلام فرمود : وقتی حضرت آدم وفات کرد بمرگ او ایلیس وقابیل خوشحال شدند ، و در زمین با هم اجتماع کردند و آلات طرب را ساختند . و هر چه در زمین از اینگونه آلات هست که مردم از آن لذت میبرند از آنها پیدا شده است .

(وسایل ، ابواب منابک)

به ، بساب صدم)

در احکام سفر

— محمد بن مسلم از حضرت صادق (ع) پرسید که به سرزمینی میروم که پر از برف و یخ است و چگونه وضو سازم ؟ فرمود تیمم کن ، و دیگر به همچنین زمینی مرو که دین تو در آنجا هلاک شود .

— و در حدیث صحیح منقول است که شخصی به حضرت امام موسی کاظم (ع) گفت میخواهم به سفر بروم مرا دعا کنید . فرمود چه روزی میروی ؟ عرض کرد در روز دوشنبه از برای برکت آن روز ، زیرا که میگویند حضرت رسول خدا (ص) در آن روز متولد شده اند . حضرت فرمود غلط کرده اند ، حضرت رسول خدا (ص) روز جمعه متولد شدند ، و هیچ روزی شوم تر از روز دوشنبه نیست که حضرت رسول (ص) در آن روز وفات کرد ، و وحی آسمان در آن روز از ما منقطع شد و در آن روز حق ما را غضب کردند . و فرمود میخواهی دلالت کنم ترا به روز سهل

وآسانی که خدا در آن روز نرم کرد آهن را از بسرای حضرت داود (ع)؟ گفت بلی، فرمود که آن روز روز سه شنبه است.

— و در حدیث معتبر از حضرت صادق (ع) منقول است که هر که اراده سفری داشته باشد باید که در روز شنبه سفر کند که اگر سنگی از گوهی برگردد در روز شنبه البته آنرا خدای تعالی بجای خود برگرداند. و در حدیث معتبر منقول است که حضرت رسول خدا (ص) در روز پنجشنبه به سفر میرفتند و میفرمودند که این روز را خدا و رسول و ملائکه دوست دارند.

— و سفر مکن در روز سوم ماه و روز چهارم و روز پنجم و روز سیزدهم و روز شانزدهم و روز بیستم و روز بیست و چهارم و روز بیست و پنجم و روز بیست و ششم، و ظاهراً هشتم ماه و بیست و سوم ماه نیز برای سفر خوب نیست، و هر که سفر کند یا زن بخواهد و ماه در عقرب باشد خدا بدادش برسد.

(حلیة المتقین، باب چهاردهم، فصل اول)

— در حدیث معتبر از حضرت امام رضا (ع) منقول است که حضرت رسول اکرم (ص) فرمود که هر که روز شنبه به عزم سفر از خانه بیرون رود و عمامه سفیدی بر سر داشته باشد که تحت الحنک بسته باشد، اگر برود به نزد گوهی و بخواهد آنرا از جای برگرداند هر آینه چنین شود.

— در حدیث صحیح از حضرت امام موسی (ع) منقول است که هفت چیز است که اگر در برابر مسافری ظاهر شود برای او شوم است: کلاغی که فریاد کند از جانب راست، و سگی که دمش را علم کرده باشد، و گرگی که بر دم خود نشسته باشد، و آهوئی که از جانب راست بیاید

و بجانب چپ برود ، و حفدی که فریاد کند ، وزن پسر سفیدمویی که از روی او بیاید ، و ماده الاغی که گوشش را بریده باشد .

— در حدیث معتبر از حضرت امیرالمؤمنین (ع) منقول است که حضرت رسول (ص) فرمود هر که به سفر رود باید با خود بردارد عصائی از جوب ادا م تلخ ، که حق تعالی او را ایمن گرداند از هر سع درنده و هر دزدی و هر صاحب زهری تا به اهل خود برگردد ، و بنا او هفتاد و هفت ملک باشند که از برایش استغفار کنند تا برگردد و عا را بگذارد .

— حضرت ادا م موسی (ع) فرمود من ضامنم برای کسی که اراده سفر داشته باشد و عمامه بر سر ببندد و سر عمامه را در زیر تحت الحنک کند ، که از دزد و غسرق شدن و سوختن در امان باشد .

— در حدیث معتبر منقول است که حضرت زین العابدین (ع) چون به سفر حج یا عمره میرفتند لوز و شکر و قاثوت ترش و شیرین با خود بر میداشتند .
— در احادیث معتبر بسیار وارد شده است که حضرت رسول (ص) به حضرت امیرالمؤمنین (ع) وصیت نمود که یا علی هرگز تنها به سفر مرو ، که کار شیطان است . و دوتا هم که بروند دوشیطانند ، و سفر از سه کس کمتر نباشد . و از جمع احادیث معلوم شده که اقل رفیقان سه نفرند و اکثرشان هفت نفر ، و کمتر و بیشتر خوب نیست .

— در حدیث معتبر منقول است از حضرت امام جعفر صادق (ع) که حضرت لقمان پسر خود را نصیحت فرمود که چون سفر کنی یا گروهی ، و راه گم کنید ، اگر یسک کس را ببینید خبر راه را از او بپرسید که شاید شیطان باشد که خواهد شمارا حیران کند .

— در حدیث معتبر منقول است از حضرت رسول اکرم (ص) که برشما باد راه رفتن در سفر در شب، که زمین در شب پیچیده میشود، و در شکم رودخانه ها فرود نیائید که محل درندگان و ماران است، و چون راه را غلط رفته باشید همیشه بجانب راست میل کنید!

و از حضرت امیرالمؤمنین (ع) منقول است که اگر در سفر راه گم کنید فریاد کنید که: " یا صالح اغثنی "، زیرا که از برادران مؤمن شما در طایفه جن شخصی هست که نامش صالح است و جواب میگویی و راهنمایی میکنند.

و حضرت امام محمد باقر (ع) فرمود که چون سفر کنید مراقب باشید که شیاطین در میان محمل ها و کجاوه ها بدر میآیند و شتران را رام میدهند، پس از آیه الکرسی کوتاهی نکنید.

— در حدیث معتبر از حضرت امام محمد باقر (ع) و امام جعفر صادق (ع) منقول است که مکروه است به دریا سوار شدن به قصد تجارت. و از حضرت امیرالمؤمنین (ع) منقول است که آن کس که بدریا سوار شود بقصد تجارت طلب روزی نیکو مکروه است، و در حدیث صحیح از حضرت امام محمد باقر (ع) منقول است که کسیکه به کشتی سوار میشود برای تجارت ایمان خود را در معرض تلف قرار داده است، و در اخبار معتبره وارد شده است که حضرت رسول (ص) نهی فرمود از سوار شدن دریا در وقت هیجان آن.

(حلیة المتقین، باب چهاردهم،
فصول دوم، و چهارم، پنجم،
ششم، هشتم، نهم، دهم)

درباره حیوانات

— از حضرت امام موسی کاظم (ع) در حدیث معتبر منقول است که دوازده صفت حیوانند که از جانب خداوند مسخ شده‌اند. پس فیل ، پادشاهی بود که زنا و لواطه میکرد . و خرس عرب باده نشینی بود که دتوشی میکرد . و خرگوش زنی بود که هم به شوهر خود خیانت میکرد و هم غسل حیض و جنابت نمیکرد . و شب پره خرما ی مردم را میدزدید . و میمون و خوک جماعتی بودند از بنی اسرائیل که در روز شنبه ماهی شکار میکردند . و سوسمار و چلیپا سه گروهی دیگر بودند از بنی اسرائیل که در زمان حضرت موسی (ع) به مائده آسمانی ایمان نیاوردند و مسخ شدند ، پس گروهی از ایشان به دریا رفتند و گروه دیگر به صحرا . و عقرب مرد سخن چینی بود . و زنبور قصابی بود که از ترازو دزدی میکرد . و کرگدن مردی بود که مردم با او عمل قبیح میکردند .

(حلیة المنقیس ، باب سیزدهم ، فصل هشتم)

— حضرت امام حسین (ع) فرمود که هر پرنده‌ای و چهارپائی بیانی دارد . دراج میگوید : " الرحمن علی العرش استوی " . و خروس میگوید : خدا را فراموش مکن . و شاهین میگوید : " سبحان الله حقاً حقاً " . و کلاغ میگوید : ای روزی دهنده بفرست مرا روزی حلال . و اردک میگوید : ای خداوند من گناهکار را ببخش و بیا مرز ؛ و بلبل میگوید " لا اله الا الله حقاً حقاً " . و فاخته میگوید : " یا واحد یا احد یا فرد یا معد " . و سبزه قبا میگوید :

مولای من مرا آزاد کن از آتش جهنم . و پرستوک سوره حمد
 میخواند . و بزغاله میگوید که خدایا مرگ چه زودیه من
 رسید در حالیکه گناهم سنگین و بسیار است (!) . و یوز
 میگوید که : " یا عزیز یا جبار یا متکبر یا الله " . و شتر
 میگوید که منزّه است پروردگار . و شغال میگوید و ابلا
 برگناهکاری که در گناه خود مصر باشد ! و سگ میگوید
 بس است معصیت بدرگاه خدا . و خرگوش میگوید هلاک نکن
 مرا ای خدا تا حمد تو گویم . و روباه میگوید دنیا دار
 فریب است . و کرگدن میگوید بفریادم برس که هلاک میشوم .
 و عقرب میگوید که بدی چیز بدی است . و بدرستی که همه
 خلایق اینطور تسبیح میگویند

(حلیة المتقین ، باب دوازدهم ، فصل نهم)

— در حدیث معتبر از حضرت امیر المؤمنین (ع)
 منقول است که یکی از ملائک حامل عرش بصورت گاو است ،
 پس گاو سید حیوانات است . و چون بنی اسرائیل گوساله
 پرستیدند آن ملکی که بصورت گاو است از شرم سربه زیر
 افکند و باین سبب هر گاو و چنین شده است که از شرم
 نگاه بجانب آسمان نمیکند .

— از حضرت صادق (ع) روایت است که چون
 نمرود آتش برای سوزانیدن حضرت ابراهیم علیه السلام
 افروخت جانوران از خدا و خست طلبیدند که آب بر آتش
 بریزند . حقتعالی هیچیک را رخصت نداد بغیر از وزغ را .
 پس دو ثلث آن از آتش سوخت و یک ثلث آن باقی ماند .
 و مرد که مرغی است که سربزرگی دارد و گنجشگ را
 شکار میکند راهنمای حضرت آدم علیه السلام بود از بلاد
 سراندیب تا بلاد جده ، به مدت یکماه .

و اما پرستوک ، گردیدن آن در هوا برای تاسف و
 اندوهی است که بر مظلومیت اهل بیت رسالت پناه دارد و

تسبیحش خواندن سوره حمد است و در آخر خوانندگی
میگوید " ولا الضالین " .

— در چند حدیثی از حضرت صادق (ع) منقول
است که جناب امام حسین (ع) را شهید کردند چغند در
روزها پیدانمیشود و در شب ظاهر میشود ، و پیوسته روزها
روزه میگیرد و چون شب میشود افطار میکند و پیوسته
ناله و گریه میکند بر جناب امام حسین (ع) تا صبح .
(حلیة المتقین ، باب دوازدهم ،
فصول هشتم و نهم)

— در حدیث معتبر از حضرت امیرالمؤمنین (ع)
منقول است که حضرت رسول الله (ص) مرابه مدینه
فرستاد تا در آنجا سگها را بکشد .
و از حضرت رسول الله (ص) منقول است که
جبرئیل گفت ما گروه ملائکه در خانه‌ای داخل نمیشویم که
در آنجا سگ باشد یا ظرفی باشد که در آن بول کنند .
و در حدیث معتبر منقول است که فاخته‌ای در خانه
امام محمد باقر (ع) خوانندگی میکرد . فرمود که
میدانید چه میگوید ؟ گفتند نه ! فرمود به زبان
عربی میگوید فقدتکم فقدتکم ، یعنی نیست شویید نیست
شوید . پس فرمود ما این ملعون را دفع میکنیم پیش
از آنکه ما را دفع کند . پس فرمود که آنرا کشتند .

— در حدیث موثق از حضرت صادق (ع) منقول
است که سگی که سیاه یکرنگ باشد یا سفید یکرنگ یا سرخ
یکرنگ از طایفه جن است ، و گهای ابلخ مسخ شده‌اند
از جن وانس .

و فرمود که هیچکس نیست که سگی در خانه نگاه
دارد مگر آنکه از ثواب اعمالش روزی یک قیراط کم شود .
— حضرت امیرالمؤمنین (ع) فرمود که سگهای

که تمام بدنشان سیاه است از طایفه جنیان هستند .
و فرمود که اردک گاو میش مرغان است چون لحسن
میخورد ، و مرغ خانگی خوک مرغان است زیرا که فضله
آدمی میخورد ، و دراج حشی مرغان است .

— در حدیث معتبر از حضرت صادق (ع) منقول
است که باکی نیست به کشتن مورچه ، خواه آزارت بکند
و خواه نکند .

و از حضرت امام رضا (ع) در حدیث معتبر منقول
است که در هریال هد هد به زبان سربانی نوشته است
که آل محمد بهترین خلایق هستند .
(همان کتاب ، باب وازدهم ،
فصول سوم و هفتم و هشتم و نهم)

— حضرت علی بن الحسین (ع) فرمود که آن کاکل
که بر سر هوجه است از دست مالیدن حضرت سلیمان بهم
رسیده است ، زیرا که روزی هوجه نری خواست با ماده
خود جمع شود و ماده مضایقه میکرد . ترگفت که میخواهم
فرزندی بهم رسد که خدا را یاد کند ! پس ماده راضی
شد . چون نزدیک شد که جوجه را بیرون بیاورد ناگاه
دیدند که حضرت سلیمان (ع) بالشکرش میآیند و مرغان
بر سرش سایه کرده اند . پس ماده ملخی برای جوجه خود
پنهان کرده بود و شر خرمائی پنهان کرده بود . آن دو
را بنزد حضرت سلیمان آوردند و او هدیه ایشان را قبول
نمود و لشکر خود را از جانب تخم ایشان بجانب دیگر
روانه گردانید و دست برایشان مالید پس باین سبب آن
کاکل بر سر ایشان بهم رسید .

— حضرت امام رضا (ع) فرمود که باکی نیست

شب مرغان را از آشیانها گرفتن .

و در حدیث است که طاووس یمانی به خدمت حضرت امام جعفر صادق (ع) آمد . حضرت از او پرسیدند که توئی طاووس؟ گفت بلی . حضرت فرمود که طاووس مرغ شومی است که به ساحت هر گروهی داخل شود ایشان را آواره میکند .

و از حضرت امام رضا (ع) در حدیثی معشـر منقول است که حفد در زمان سابق در خانه ها حاکم میکرد و در وقت طعام خوردن نزدیک سفره میآمد و طعام بنزدش میریختند و میخورد . چون حضرت امام حسین (ع) را شهید کردند از آبادانی بیرون رفت و در خرابه ها و کوهها و صحراها جا گرفت و گفت : بد امتی هستید شما که فرزند پیغمبر خود را میکشید و من ایمن نیستم از شما که مرا هم بکشید .

— حضرت یعقوب علیه السلام به فرزند خود گفت : زنا مکن ، که مرغی که زنا میکند (!) پرهايش میریزد .

— از حضرت رسول (ص) منقول است که حیوانات بسیار در خانه نگاه دارید که شیاطین بآنها مشغول شوند و طفلان شما را ضرر رسانند .

— از حضرت امام محمد باقر (ع) منقول است که خوب است حیوانات در خانه نگاه داشتن مثل کبوتر و مرغ و بزغاله تا آنکه اطفال جنبان با ایشان بازی کنند و با اطفال شما بازی نکنند .

— از حضرت صادق (ع) منقول است که کبوتر از مرغان پیغمبرانست ، و هر خانه ای که در آن کبوتر باشد آفتی از جن به اهل خانه نمیرسد ، زیرا کسسه بیخردان اجنه با هم بازی میکنند در آن خانه و متوجه آدمی نمیشوند . و فرمود که کبوتر دعا کرده حضرت سوح علیه السلام است .

— از داود بن فرقد منقول است که گفت در خانه حضرت صادق (ع) کبوتر را عیبی دیدم که بسیار میخواند. حضرت فرمود میدانمی این کبوتر چه میگوید؟ گفتم نه. فرمود که نفرین میکند بر قاتلان جناب امام حسین (ع).
 — حضرت صادق (ع) فرمود که جناب امیرالمؤمنین (ع) چاهی کنده بودند. خیر دادند به آن جناب که جنیان سنگ در آن چاه میاندازند. حضرت آمدند بر سر آن چاه و فرمودند: ای قوم جن، دست از این عمل بردارید و گرنه کبوتر در این چاه جا میدهم.
 — حضرت صادق (ع) فرمود که پرستو مرغ ما است، زیرا از اندوه بر مظلومیت اهل بیت رسالت در هوا میگردد و سوره الحمد میخواند، و بدرستی که در آخر هر خوانندگی میگوید "ولا الضالین".

(همان کتاب، باب وازدهم،
 فصول ششم و هفتم —
 باب سیزدهم، فصل هشتم)

— حضرت رسول اکرم (ص) فرمود که سه کس بر یک چهار پا ردیف نشوند که یکی از ایشان ملعون است، و اقرب آن کس است که پیش نشسته است. و نیز منقول است که دیدند شتری را که بار بر پشتش است و پایش بسته است، فرمودند که صاحب این شتر را بگوئید که مراقب خود باشد در روز قیامت که این شتر با او خصومت خواهد کرد، و فرمودند که اگر آب بر چهارپا عرضه کنید و او نخورد بر رویش چیزی نزنید، زیرا که تسبیح پروردگار خود میگوید.

— حضرت رسول اکرم (ص) فرمود که بر کوهان هر شتری شیطان نشسته است. پس آنرا نرم کنید با بسم الله گفتن در وقت سوار شدن.

و فرمود که: هر شتری که هفت مرتبه آنرا به حج ببرند و در

موقف عرفات حاضر شود البته حق تعالی او را از چهار ریا بیا ن بهشت گرداند. و در حدیثی پنج مرتبه و در حدیثی هم سه مرتبه وارد شده است.

و نیز آن حضرت (ص) به حضرت امیر المؤمنین (ع) فرمود که زینها رسوار مشور میثره سرخ که آن از چیزهایی است که شیطان بر آن سوار میشود. و میثره بالش زین است که بر روی چهار شتر میگذارند.

و نیز از حضرت (ص) منقول است که چون کسی در وقت سوار شدن بسم الله نگوید شیطان ردیف او میشود و او میگوید خوانندگی نکن، و اگر نتواند خوانندگی کند بیا و میگوید که آرزوهای محال بکن، پس او پیوسته در آرزو است تا پائین آید. و نیز فرمود که: از میان قطار شتر بدر نروید، زیرا که هیچ قطار شتری نیست مگر آنکه میان هر دو شتر آن یک شیطان هست.

و فرمود که میمنت اسب در سرخ و سپاه و پیشانی سفید است که سه دست و پایش سفید باشد و دست راستش سفیدی نداشته باشد.

(حلیة المتقین ، باب سیزدهم ،

فصول دوم ، سوم و چهارم)

— حضرت امام محمد باقر (ع) فرمود که بهترین چهار ریا بیا ن نزد من الاغ است.

— حضرت امام جعفر صادق (ع) فرمود که هرگاه چهار پایی در زیر کسی به زمین بخورد و صاحبش از روی غضب با او بگوید " تعست " یعنی هلاک شوی ، چهار پیا نیز (به عربی فصیح) بدو بگوید " تعس اعصا ناً للرب " یعنی هلاک شود از مادو تا هر کدام که نافرمانی پروردگار خود بیشتر کرده است.

— و به دو سند معتبر از آن حضرت (ع) و از حضرت امام موسی کاظم (ع) منقول است که هر چهار پایی که

صاحش خواهد بر او سوار شود ، بگوید " اللهم اجعله
لی رحیما " ، یعنی خداوند او را به من مهربان گردان.
— و فرمود : آیا شرم نمیکنید که شما بر روی
چهارپای خود خوانندگی میکنید و اودر زیر شما تسبیح
پروردگار خود را مینویسید ؟

— و فرمود : شتران سیاه بدصورت بخريد كسبه
عمرشان زیاد است ، و شتران سرخ مؤخرید که عمرشان
کوتاه تر است .

— حضرت امام موسی کاظم (ع) فرمود : هرکس
نگاه دارد اسب سرخ موئی را که در پیشانی سفیدی بوده
باشد (و بهتر است نزد من که سفیدی پیشانی او تا
بینی آمده باشد و چهار دست و پایش نیز سفید باشد) ،
پس خانه ای که چنین اسب در آن باشد فقر و پریشانی
داخل آن خانه نشود .

— و فرمود که : در چهارپایان بودن یکرنگ
کراهت دارد مگر الاغ و قاطر ، و نشانهای سفید در الاغ و
قاطر کراهت دارد مگر آنکه در قاطر تا بینی کشیده شده
باشد ، و تازه آنهم تعریفی ندارد .

— و فرمود که : تند راه رفتن سواره یا پیاده
برای مؤمن قباحته دارد .

— و فرمود : در بینی هر چهارپائی شیطانسی
هست . پس خواهید آنرا لجام کنید بسم الله بگوئید .
— و فرمود : هرگاه اسبی بخرد و نگاه دارد در
انتظار خروج ما اهل بیت ، حتماً روزی او را برساند
و آرزوهایش را برآورد .

(همان کتاب ، باب سیزدهم ،
فصول اول و سوم و چهارم و هشتم)

درباره اطعمه و اشرافیه

— بدانکه جو خوردن از شعار پیغمبران است ،
و در حدیث است که در هیچ تکمی قرار نگبرد الا هر مرضی
که در آن باشد بیرون کند . و جو قوت پیغمبران است .
و در حدیث است که گوشت سید طعامهاست در دنیا
و آخرت ، و حضرت رسالت پناه گوشت سردست را دوست شمر
میداشتند ، و گوشت قالیچه بدترین گوشتهاست چه به محل
بول نزدیکتر است . و از حضرت امام موسی کاظم علیه
السلام منقول است که گوشت حیاری بواسیر و درد پشت
را نافع است و قوت جماع میدهد . و از حضرت امام محمد
باقر علیه السلام منقول است که گوشت گاو و بابرگ چغندر
خوردن برص را برطرف میسازد ، و سرکه طعام انبیاست
و شیوت زنان را برطرف میسازد ، و زیتون بادها را
میشکند ، و عسل جهت آب پشت نافع است ، و شیر
گوسفند سیاه نافعتر است از گوسفند سرخ و شیرگا و سرخ
بهتر است از شیرگا و سیاه ، و نخود بریان کسرده را
هفتاد پیغمبر دعا کرده اند ، و انجیر شبیه ترین
میوههاست به میوه های بهشت ، و انار سید میوههاست
و در هر اناری دانه ای از بهشت است ، و برهـ ورق
کاسنی قطره ای از آب بهشت است و قوه مجامعت را زیساد
میکند ، و برنج بهترین چیزهاست برای قطع بواسیر ،
و باقلا را اگر با پوست بخورند دباغت معده میکنند ،

و لویبا بادها را از شکم مبراند ، و کدو باعث
 زیادتی مغز و دماغ میشود ، و سیب نافع است جهت زهر
 و سحر و دیوانگی ، و سنجد بواسیر را زایل میسازد و
 تقطیر بول را نافع است ، و کندر قطع بواسیر میکند
 و امان است از جذام ، و چغندر شفای مرضها است ،
 و شلغم جذام را میبرد ، و پیاز قوت بیهوشی میدهد .
 (جامع عباسی ، باب پانزدهم :
 منافع طعامها و میوه ها)

— در حدیث معتبر از حضرت امام جعفر صادق (ع)
 منقول است که از ایشان پرسیدند : آیا به حضرت عیسی
 علیه السلام میرسید دردهائی که به سایر فرزندان آدم
 میرسند ؟ فرمود که بلی ، در طفولیت بیماریهای مردم
 بزرگ به او میرسید ، و درد مقعد از دردهای بزرگان
 است . وقتی که این درد او را عارض میشد به مادرش
 میگفت که عسل و سیاهدانه و روغن زیتون را با یکدیگر
 خمیر کن و از برای من بیاور . ولی چون میآورد کراحت
 داشت از خوردن آن . و میگفت که به علم پیغمبری این
 معجون را طلب کردم ، اما از بد مزگی آن کراحت دارم .
 — و نیز حضرت صادق (ع) فرمود : بخور سیسند
 انجنان رومی را ، که درد مقعد را زایل میکند .
 — و فرمود که برای معالجه زکام پنبه‌ای را به
 روغن بنفشه آلوده کنید و در وقت خواب بر مقعد گذارید .
 — و منقول است شخصی به آن حضرت (ع) شکایت
 کرد که از بسیار آمدن بول آزار میکشم . فرمود که
 در آخر شب سیاهدانه بخور . و فرمود که من خودم همین
 گرفتاری را دارم و سیاهدانه میخورم که برای تب و درد